

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

Dominica p[ri]ma post octauas epiphanie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

languente dicere poterit. in/
 ueni quē diligit anima mea.
 Quis em̄ nō q̄reret sapiāz.
 q̄s nō inuestigaret iusticiāz.
 q̄s nō appeteret sanctitatez.
 q̄s nō optaret redēptionez.
 Hec om̄ia fact̄ est nob̄ chri/
 stus. z sit q̄tidie ex sua beatif/
 sima z utilissima inuentione
 Un̄ apl̄us. j. ad Ro. j. Qui
 fact̄ est nob̄is sapiā a deo. z
 iusticia z sanctificatio z redē/
 ptio. vt quēadmodū scriptū
 est. Qui gloriāz. in dño glo/
 riet̄. Merito gliari poterit
 cui xp̄s est sapiā. Ip̄e em̄ est
 dux sapiē z sapientiū emen/
 dator. Sap. vij. Itē cui iu/
 sticia. vt ei inherēdo iuste et
 pie z sobrie uiuat in h̄ secl̄o.
 ad Titū. ij. Itē cui sanctifica/
 tio. vt mūdus sit ob om̄i inq̄/
 namento. j. Thez. iij. Hec ē
 volūtas dei sanctificatio ve/
 stra. vt abstineat̄ vos a for/
 nica. zc. Itēz cui est redēptio
 vt redimat eū a iugo diabo/
 lice seruitutis. Ps̄. Redēpti/
 onem misit dñs p̄lo suo zc.
 Qui talē gēnā sciret cogno/
 scere. p̄ quā sapiens. iustus.
 sanct̄. z saluus posset existe/
 re. multo labore ip̄am q̄ntū
 libet longe positā deberet q̄/
 rere z multo p̄cio cōparare.

Matth. xij. Dedit oīa sua
 z cōparauit eā. Et studiosis/
 sime custodire. Luc. iij. Te/
 nuī eum nec dimittā zc. Po/
 terat dicere beata v̄go. Con/
 gratulamini mihi qz inueni
 dragmā meam. i. p̄clusz re/
 demptiōis humane. Virgo
 q̄rit dolens. reperit gaudēs
 filius sequit̄ matrē obediēs
 ad significādū qz filij debēt
 parentibz obedire. z dolozez
 illoz humilitate placida de/
 lintre. Nec mirū si parentibz
 se dignat̄ est subdere. q̄ vo/
 ci homis in solis fixatione vo/
 luit obedire. Josue. x. Volū/
 tatem timentū se faciet. Ps̄
 Amen.

Dominica p̄ma post
 octauas epiphānie.

Rationi

o instantes. neces/
 sitatibus sancto/
 rū cōmunicantes zc. Rom̄.
 xij. Legitur. iij. Reg. uz. vi. qz
 Salomō fecit duos cheru/
 bin de lignis olinarū. et po/
 suit in medio templi interio/
 ris zc. Per hos duos cheru/
 bin accipere possum̄ oratio/
 nis studiuz. z elemosyne fru/
 ctum. de quibz hic loquitur
 apostol̄ cuz dicit. Orationi

o

Dom. I. post octa. epi.

Instantes. necessitatibus sancto-
rum concipientes. Erant autem ex li-
gnis oliuarum. quod ad misericordiam
et pietatem pertinet. et habebant
alas senas. quod contemplationi
attinet. quia per orationem red-
dimur grati deo. et per elemo-
synam subuenimus proximo.
Sexale vni et sexale alteri.
Conditiones sunt vtriusque do-
ni. Vnde Iesus de conditionibus
orationis. Tempus. causa. locus
gemitus. fiducia. gestus. Est
enim oratio ut dicit Gregorius. primum
affectus mentis in deum ten-
dens. Igitur circa orationem
prima conditio est temporis oportu-
nitas. et hoc est tempus ma-
tutinum. Treno. iij. Consur-
ge et lauda in nocte in princi-
pio vigiliarum tuarum effunde
sicut aquam cor tuum ante con-
spectum domini. Et glossa super psalmum.
Deus deus meus ad te de lu-
ce vigilo. De luce. i. in matu-
rina hora quam christus surre-
xit. ut tunc eum laudet eccle-
sia. quando exemplo sue re-
surrectionis. eam ad surgen-
dum animavit. Et hec ala pri-
ma. Secunda est cause neces-
sitas. emergens ex aliqua tribu-
latione. Osee. v. In tribulatio-
ne sua mane surgent ad me
super orandum et deprecandum. Isa.

xix. Clamabunt filii israel a fa-
cie tribulantis et mittet eis sal-
uatorum reus. Et si semper et fre-
quenter orandum est. maxime
tamen in tribulatione. Hester
xj. Conturbata est gens iu-
storum timentium mala sua. et pre-
parata ad mortem. clamaue-
runtque ad dominum. Ter-
cia est loci sanctitudo et dig-
nitas. ut. si querat locus di-
vino cultui dedicatus. Deute-
ro. xij. Cave ne offeras volo-
causta tua in omni loco quem
videris. sed in eo loco quem
elegerit dominus deus tuus reus
Non enim expedit orare in
loco profano et sedo. Vnde do-
minus in euangelio. Nolite san-
ctus dare canibus. Quasi enim
sanctum canibus dat. qui in lo-
co sordido orat. Quarta
est gemituum et lachrymarum
veritas. Treno. ij. Deduc
quasi torrentem lachrymas per
diem et noctem. non des requiem
tibi. neque taceat pupilla o-
culi tui. Irido. Nunquam sine ge-
mitu orandum est. nam peccato-
rum recordatio merorem gi-
gnit. Dum enim oramus ad me-
moriam culpam reducimus. et ma-
gis reos tunc nos esse cogno-
scimus. Hic est fumus et nebula
replens templum in quo deus

habitat. Quinta est fidu-
 cie securitas. vt hō non hesi-
 tet in spe veniesed fiduciali-
 ter agat. Ps̄. Ponā in salu-
 tari. i. in christo. fiducialiter
 agam in eo. Dagnaz siqui-
 dem fiducia nobis prebet q̄
 saluator noster et nos orare
 docet. z semper orare iubet.
 Si em̄ exaudire nollet fru-
 stra iuberet. Iaco. s. Postu-
 let autē in fide nihil hesitās.
 Fido. Inaniter oramus si
 spei fiducia non habemus.
 Thobie. vij. Non dubito q̄
 deus preces meas z lachry-
 mas zc. Sexta est gestus
 habilitas. Homo em̄ debet
 se disponere ad orandū non
 solū p̄ gestus interiores cor-
 dis. verū etiā p̄ exteriores cor-
 poris habilitatiōes. Tren̄.
 Leuemus corda nostra cuz
 manibus ad dominū in ca-
 los. Fido. Cor cū manib⁹
 ad deum leuat qui orationē
 cum opere subleuat. Corp⁹
 habilitas ad orandum p̄ ge-
 nuflexiones z pectoris tun-
 siones. z quādoq̄ p̄ vestiu-
 z abiectiones. Exemplum in
 barthimeo ceco q̄ vestimen-
 tū abiecit duz lumen petijt.
 Mar. x. Alter cherub sifr

de lignis oliuaz fabricatus
 erat. et habebat alas senas.
 quod ad fructuz elemosyne
 pertinet. que in operib⁹ mi-
 sericordie consistūt. z ex pie-
 tate cordis p̄cedit. z ad pro-
 ximi compassionē se extēdit.
 sicut oratio ex pietate cordis
 proueniens. principaliter ī
 deum tendit. Dicit autē ele-
 mosyna quasi aqua dī. eo q̄
 a deo habeat immitti z pau-
 perib⁹ infundi. qui in cōpa-
 ratione diuitū sunt q̄i aqua
 insipida respectu vini olei z
 mellis z aliorū liquorū. Ps̄.
 Sicut aqua effusus sum. q̄
 pro nibilo habet. quia pau-
 peres tales non reputātur.
 eo q̄ sint indigentes. Eccl̄s.
 xj. Mitte panem tuum sup
 transeuntes aquas. et post
 multa tempora inuenies il-
 lum. Sex ale sunt utilita-
 tes sex in elemosynaruz lar-
 gitione. Unde versus. Dū
 dat. clarificat. redimit. leuat.
 expedit. obstat. Elemosy-
 na mundat hominem a sord-
 idibus peccatorum. quia vit-
 est aliquis qui tam iustas et
 bene acquisitas diuitias ha-
 beat. nisi aliquid fetulentie
 sit amictum. Eccl̄asti. xxvij

Do. I post octa. epi

Sicut in medio cōpaginis lapiduz figit palus. sic inter mediū venditionis et empti onis angustiabit peccat. p/ pter qd̄ p̄suluit dñs Luc̄ xi Veruntñ qd̄ supest date ele mosynā. et om̄ia mūda sunt vobis. Hec est p̄ma ala ele mosyne. Sc̄da est q̄ clari ficat et illuminat. ne hō p̄ tene bras mortis incedat. Tho bie. iij. Elemosyna ab om ni pctō et a morte liberat et n̄ patit̄ anīam ire in tenebras. imo p̄cedit eā q̄ lucerna ar dens. et q̄si auroza mane ru tilans. Isa. lvij. Frange esu rienti panē tuuz et c. vsq̄ ibi. Tunc erumpet q̄si m. l. tu. et anteibit fa. tu. iusticia tua. i. elemosyna. Tercia ē q̄ re dimit anīam obligatam dia bolo p̄ peccatū. Ip̄e em̄ vsu rarius et maxim̄ fenerator est qui libent̄ p̄cedit super s̄ pignus sperās q̄ exrescen tibus vsuris redimi nō valeat Dan. iij. Quāobrem p̄siliū meū placeat tibi o rex. et pec cata tua elemosynis redime et iniquitates tuas misericor dijs paup̄ez. Quarta ē q̄ tollit aīam et lenat eā in altū vt memoria ip̄i sp̄ sit añ de um. Act. x. de cornelio. Q̄to

nes tue et elemosyne t. ascen derūt in mēoriā in cōspectu dei. Facit nob̄ elemosyna si cut nutrix q̄ eleuat puez an te mēsam in p̄spectu p̄ris vt mēoria ip̄i habeat Quinta est q̄ expedit iter pegrina tiōis nr̄e. et p̄bet expensas ad q̄cunq̄ necessaria cōparāda Ecc̄i. xvij. Etia viri q̄i facu lus cū ip̄o et gr̄am hoīs q̄si pupillā cōsuabit. Et dñs in euangelio. Facite vob̄ sacu los qui nō veterascūt et c.

Sexta ala ē q̄ potēt obstat et resistit pct̄is. sicut ianitor aule impial̄ q̄ obstat histrio nibz et nugz et turpibz p̄sonis. Ecc̄i. iij. Ignē ardentē extin guit aqua. et elēosyna resistit pct̄is. Quibz autē danda sit elemosyna determinat apl̄s cū dicit. Necessitatibus sc̄torū cōmunicantes et c. Amen.

De eadem dñica.

Nuptie fa

n cte sunt i chana ga lilee et c. Jo. ij. Sūt nuptie caste et cōmēdabiles fede et detestabiles. grat̄et delectabiles. iocūdez exulta biles. Un̄ p̄. Sūt caste che de. sunt p̄ria fede. Sunt delectantes. sunt gaudia ce/

lica dantes. Nuptie caste
 z cōmendabiles sunt int cō-
 iuges z legitimas psonas. si
 cut de^o instituit z vsus obti-
 nuit. Cōmendant autē a
 nouē cōditio: bō q̄s habes p
 hos p̄sos. Auctor. causa. lo-
 cus. tēpusq; genusq; fidesq;
 Et typus z xp̄s. et p̄mi glia
 signi. Esse pbant castos z le-
 gitimos h̄mineos. Au-
 ctor est de^o. Mar. x. Qd̄ de^o
 p̄iuric bō nō separet. Cau-
 sa societas. Gen. ij. Nō ē bo-
 nū hoīem esse solū. Loc^o
 paradisus voluptat̄. in quo
 posuit adā z formauit euaz.

Temp^o qz añ pctm̄ datū
 est cōiugū in vsu. post ve-
 ro in remediū peccati. Se-
 nus p̄pter multiplicacionez
 generis. z p̄pagacionē prolis

Fides p̄pter adulteriū q̄
 defraudat̄ matrimoniū.

Typ^o p̄pter sac̄m qd̄ signifi-
 cat xp̄i z ecclie vnionē. Eph.
 v. Sacramentū h̄ magnuz
 est zc̄. Ebrist^o. qz a xp̄o et
 eius sanctissima p̄ntia nec-
 nō z m̄ris z discipuloz eius
 nuptie cōmendant̄. Si-
 gnū. qz vinū ex aqua factuz
 est in nuptijs. Erubescāt igi-
 tur manichei heretici. q̄ nu-
 ptias detestant̄. q̄ tot benefi-

cij̄s cōmēdant̄. Quibz r̄nde-
 ri poterit illud Actu. x. Qd̄
 de^o purificauit tu ne imūdū
 dixeris. Per lintheum a ce-
 lo demissum accipere possu-
 mus m̄rimoniū a deo insti-
 tutū. Per h̄ q̄ tandē in celuz
 est receptū. multitudinē p le-
 gitimas nuptias. sicut patz
 in pingio thobie. z Nuptie
 fede z detestabiles sunt iter
 aniam peccatricē z diabolū.
 Diabolus em̄ petulcus est.
 z q̄ncunq; pulchram z deco-
 ram animā videt statim con-
 cupiscit z allicit eaz. Judith
 xij. Fedum est em̄ apud as-
 syrios si femina irrideat vi-
 rum agendo vt imunis trā-
 seat ab eo. Quod signaturā
 habem^o Benef. xxxvij. Si-
 chem filij mei adhesit aīma
 filie vestre. date eam illi vxo-
 rem. z iungam^o vicissim con-
 nubia zc̄. verba sunt demo-
 num. ad animā fidelez mul-
 tiphariā ptingere cupientū
 vt separent eā a patre lumi-
 num. z a consortio fratru su-
 orum ciuū supernorum. qd̄
 maxime fit p luxurie sugge-
 stionem z castitatis amissio-
 nē. Isido. Demones sciētes
 pulchritudinē anime esse ca-
 stitatem. z p banc hominez

Do. I post octa. epi

angelicis meritis e quibz il-
li lapsi sunt coequari. liuore
pculsi inuidie. inicitur p sen-
sus corpis. opus desideriu/
qz pcti libidis. quatin^o a cele-
stibz deorsum delectaz aiam
ptrabāt. secūqz quā vicerint
gloriatēs ad tartara ducāt.
Diabolus qñqz latenter nu-
ptias facit. sicut cū hypocri-
tis q̄ foris mūdi z sc̄i appa-
rent. sed int^o mente sunt cor-
rupti. Qñqz violenter oppri-
mit & gines p nimietatē ipoz
tune tēptatōis. sicut patet in
dyna. Qñqz patent z mani-
feste. sicut in his q̄ depudue-
rūt. quibz frons meretricis
facta est. Tales nuptie sigte
sunt. i. **Bacha. ix.** vbi dicit.
q̄ fecerūt nuptias cū ambi-
tione magna z pcessit spōsal
cum tympanis z musicis zc.
3 Nuptie grate z delectabi-
les sunt int^o deū z aniam. vel
int^o xp̄m z eccliam. **Dat. xx.**
ij. **Sile factū ē regnū celo-**
rū boi re. q̄ se. nupti. si. s. z c. i.
xp̄o. cui^o spōsa est ecclia. Jo.
ij. **Qui bz spōsam spōsus ē.**
Nota qz i nuptijs fercula di-
uersaz vini pocula inferunt.
vestes z dona distribuunt. z
oia grata z delectabilia pvo-
tis puiuantū ppanf. Qd̄ to

tum mystice in nuptijs xp̄i z
ecclie z fidelis anie adimple-
tū est q̄ nuptie pfigurate sūt
In **Hester. ij.** **Pro cui^o puiun-**
ctione rex asuerus iussit ppa-
rari puiuiū pmagnificuz. ac
dona largit^o est. Asuer^o rex
q̄ br̄s interpretat. significat
xp̄m. Hester eccliaz q̄ p vasti
.i. p sinagoga abiecta assumi-
tur. Cōuiuiū pmagnificū et
mirificū. est corp^o z sanguis
xp̄i. q̄ q̄tidie i ecclia pascur
z potamur. Jo. vj. Caro m.
vere est cibz. z sanguis meus
vere ē pot^o zc. Largaritio do-
noz est collatio virtutū z grā-
rū sc̄i spūs. Ps. Ascēdes in
altū accepisti dona in hoibz
Hec sunt charismatū dona
q̄ pactis nuptijs dedit et in
die penth. amic^o su. distribu-
it. Sed z in ipis nuptijs do-
na s̄lr p̄ciosissima dedit. De-
dit em̄ corp^o pcutienti. mem-
bra cruci. matrē iohāni. pa-
radisum latroni. ozonē tras-
gressori. sp̄m deo p̄ri. O sū-
ma largitas z liberalitas dā-
tis. q̄ tantū tribuit qz nudus
in cruce pmanfit. Sed hac
ip̄a sua nuditate stolas nob
beate immortalitatis cōpara-
uit. Qd̄ bene signatū habet
mus Judicū. xij. in samso

ne. q̄ descēdens in ascalonē
id est. in infernuz. occidit ibi
xxx. viros. i. p̄tē demonū.
z ablati vestibz innocentie
q̄s nob̄ abstulerāt. dedit su/
is p̄nubis z amicis ad nupti/
as inuitatis. H̄ est p̄lis xp̄ia
nis. Nuptie iocūder exul/
tabiles erunt in patria. z ille
sunt nuptie agni. de q̄bz apo/
ca. xix. Gaudeam⁹ z exulte/
mus z dem⁹ gl̄iam ei. qz ve/
nerūt nuptie agnizē. De sūt
nuptie a quibz fatue p̄gines
excludūt. z prudētes admit/
tunt. Dat. xxv. Et q̄ para/
te erant intrauerūt cū eo ad
nuptias zc. Beati qui para/
ti sunt ad tales z tantas nu/
ptias puenire z introduci.

In p̄mis aqua cōmercij
carnalis. diuio miraculo se/
pe cōuertit in vinum pudici/
cie z p̄tinentie iugalis. vt q̄
h̄nt vxores sint tanq̄ nō ha/
bentes. sed p̄tinetiuz se lege
vinciētes Zach. ix. Quid bo/
nū aut qd̄ pulchrū eius nisi
frumētū electoz. z vinū ger/
minās p̄gines. i. castos z cō/
tinētes. In sc̄dis nuptijs
aqua effuse libidins. vertet
in vinū diuine ire z indigna/
tiōis. Apoca. xvj. Date ei ca/
licē vini indignatiōis ire dei

om̄ipotentis. Ps. Fel draco
nū. i. demonū. vinum eozuz.

In tercijs nuptijs. aq̄ la/
chrymaz z dolorz. p̄uertit in
vinū celestis solatiōis. z spūs
sa. feruoz. Prouer. xxxj. Da
te sicerā merētibz z vinū his
q̄ amaro sunt aīo. z bibant z
obliuiscant egestatis s. z do/
loris sui nō recordēt ampli⁹.

In q̄rtis nuptijs. aq̄ mi/
serie vite p̄ntis. p̄uertit in vi/
nū eterne felicitatis. iocū dita/
tis z exultatiōis. Cañ. j. In/
troduxit me rex in cellaria s.
exul. z le. in te. me. vbez t. sup
vinū. rec. di. te. Igit̄ in cha/
na galilee. i. i zelo trāsmigra/
tionis fient he nuptie. quia
h̄i digni sunt christo. qui fer/
uore deuotiōis. de vicijs ad
virtutes. de terra ad celos
transmigrant. Apoca. xix.
Scribe. Beati qui ad cenā
nuptiarum vocati sunt. Ad
quam cenam nos perducet
qui sine zc. Amen.

Dominica secunda.

Blite es

n se prudētes apud
vosmetipsos zc.

Ro. xij. Quadruplex est pru/
dētia. nōi. carnis diaboli et